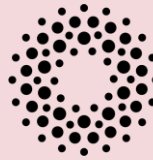

Visie en ambitie van Npuls

Onderstaande tekst is overgenomen uit het Programmastartdocument van het programma Npuls (dd. 13 april 2023). Dit document is gebruikt voor het uitwerken van de Programmaspecifieke afspraken en de subsidieaanvraag, en vormt daarmee de basis waarmee we van start gaan. Onderstaand is het deel 'Visie en ambitie' opgenomen.

Npuls

Het gaat om hoofdstuk 2, paragraaf 1.

Visie & ambitie

Wat beogen we met het programma voor het mbo, ho en wo?

De mbo-scholen, hogescholen en universiteiten zijn en blijven gezamenlijk de hofleverancier van de goed opgeleide Nederlandse beroepsbevolking. In tijden van snelle ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en in de samenleving, gekenmerkt door digitalisering en snelle ontwikkeling (en dus veroudering) van kennis, is de onderwijssector in staat om steeds bij te dragen aan die ontwikkelingen met nieuwe inzichten en vaardigheden. De onderwijsinstellingen verzorgen hoogwaardig onderwijs, dat doorlopend op een wendbare wijze wordt geactualiseerd. Daarin wordt gewerkt aan het opleiden van digitaal vaardige lerenden, die beschikken over actuele, functionele en kritische vaardigheden die zij nodig hebben voor hun leven en werk in een steeds meer gedigitaliseerde samenleving. Voor de organisatie van dit onderwijs en voor het aanbieden van digitale onderwijsmiddelen en kennis, werken instellingen samen en gebruiken ze een gemeenschappelijke infrastructuur voor kennisontwikkeling en -uitwisseling en voor de ict-voorzieningen, waarin digitale soevereiniteit is gewaarborgd en publieke waarden worden beschermd.

Zo draagt de onderwijssector bij aan de (digitale) transformatie van de arbeidsmarkt en samenleving en maakt het deze transformatie mogelijk. Bovendien draagt de sector bij aan het realiseren van digitale inclusie en het reduceren van kansenongelijkheid. Hiermee vervult de onderwijssector een essentiële taak in tijden van vergrijzing en draagt blijvend bij aan de brede welvaart en het verdienvermogen van ons land.

Waar komen we vandaan?²

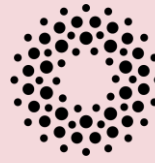
Onderwijs en kennis zijn het motorblok van de samenleving en de inzetbaarheid van onze beroepsbevolking. Instellingen in het mbo, hbo en wo verzorgen elk een deel van dit onderwijs en de kennisontwikkeling, als autonome instellingen, die verantwoordelijk zijn voor het ontwikkelen, organiseren en faciliteren van hun aandeel in het totale kwalitatief hoogwaardig onderwijsaanbod. De huidige veranderingen in de samenleving en op de arbeidsmarkt vragen om snelle transformatie van het onderwijs, om zo vraag en aanbod tijdig en flexibel te kunnen accommoderen. Hiervoor is het faciliteren van een actueel opleidingsaanbod (al dan niet diplomagericht) noodzakelijk. Dit vormt een grote uitdaging voor de instellingen: zij lopen tegen de grenzen aan van wat op dit moment (praktisch, organisatorisch, juridisch) mogelijk is buiten de bestaande vastomlijnde (diplomagerichte) trajecten. Er zijn sectorbrede afspraken en standaarden nodig om een meer flexibele inrichting van het onderwijs te realiseren, die onbedoelde administratieve barrières tussen opleidingen en onderwijsinstellingen wegneemt, zodat sneller onderwijsaanbod kan worden ontwikkeld dat tegemoetkomt aan de nieuwe vragen. Digitale vaardigheden moeten uitgebreider verankerd worden in het curriculum van opleidingen, zodat de digitale geletterdheid van lerenden beter aansluit bij de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en in de maatschappij. De mogelijkheden van publiek-private samenwerking kunnen bovendien beter worden benut. Dit alles is noodzakelijk voor het versterken van het Nederlandse groeivermogen, zowel in kwantitatieve als in kwalitatieve zin.

Om deze veranderingen aan te brengen en de kwaliteit en adaptiviteit van het onderwijs verder te kunnen verbeteren, willen mbo-scholen, hogescholen en universiteiten de mogelijkheden van digitalisering verder benutten. Op diverse vlakken, zowel binnen instellingen, als overkoepelend, worden hiertoe waardevolle initiatieven uitgevoerd. De kracht en effectiviteit hiervan kan sterker en moet beter geregisseerd worden. Instellingen hebben te maken met schaarste in tijd, expertise en faciliteiten. Daarnaast is de kennis van onderzoek over digitalisering op de arbeidsmarkt en in het onderwijs onvoldoende breed beschikbaar; beschikbare kennis kan beter worden gedeeld tussen instellingen en in de sector als geheel. Npuls beoogt hier een impuls aan te geven.

Wat zien we als wenkend perspectief?

De beweging die we met Npuls tot stand willen brengen formuleren we als ‘wenkend perspectief’: een beschrijving van de richting die we op willen en een beeld van de toekomst die we met elkaar nastreven.

Een toekomstbeeld voor lerenden, docenten, instellingen en tenslotte de onderwijssector als geheel.

Npuls

De lerende

De onderwijssector richt zich op het bieden van onderwijs aan alle lerende burgers. Dat kan een jongere zijn die net het voortgezet onderwijs heeft afgesloten maar ook een werkende die al jaren actief is op de arbeidsmarkt en een leervraag heeft gericht op bijscholing of omscholing. Iedere lerende kan de behoefte invullen door een kwalitatief hoogwaardig en actueel traject te volgen dat past bij de eigen behoefte. Dat kan voor de ene lerende een leerroute zijn die gericht is op het behalen van een diploma, en voor de ander juist een korter traject zijn dat aansluit bij een specifiek element uit de beroepscontext. En waar opties tot flexibele invulling worden geboden (onder verantwoordelijkheid van de opleidingen), ziet de lerende direct wat die mogelijkheden zijn, en wat de voorwaarden zijn.

Het palet aan opleidingsmogelijkheden (diplomagerichte trajecten, korte trajecten, flexibele keuzemogelijkheden) is kwalitatief van wereldklasse en ontwikkelt zich voortdurend. Het is daardoor steeds actueel en divers, aansluitend bij de snelle (digitale) ontwikkelingen in de samenleving en op de arbeidsmarkt. Lerenden kunnen zo voor hun (toekomstige) beroepsuitoefening steeds state-of-the-art kennis en vaardigheden opdoen, die aansluiten bij hun eigen behoefte voor werken en leven, en hen voorbereiden op de veranderingen in de maatschappij.

Elke lerende heeft bij het kiezen en volgen van een programma op een eenduidige en eenvoudige wijze inzicht in het onderwijsaanbod dat wordt verzorgd door de instellingen (opleidingen, delen van opleidingen en losse trajecten) waarbij duidelijk is waar mogelijkheden worden geboden voor flexibele invulling en waar die begrensd zijn. De lerende kan dit aanbod gericht doorzoeken en zich er gemakkelijk en eenduidig voor aanmelden. Daar waar flexibele opties worden geboden, kan de lerende daar op eenvoudige wijze gebruik van maken (de lerende hoeft zich niet als vanzelfsprekend te beperken tot het studeren aan een opleiding of één instelling). Bij het volgen van het onderwijs ervaren lerenden ook geen administratieve drempels tussen de ict-voorzieningen van de verschillende instellingen. In het onderwijs kan de lerende op eenvoudige wijze gebruik maken van veilige en betrouwbare ict-voorzieningen die de instelling gebruikt om het onderwijs en het leren te ondersteunen.

In het onderwijs profiteert de lerende van de actuele expertise van docenten en begeleiders ten aanzien van de (digitale) ontwikkelingen, die van invloed zijn op de arbeidsmarkt en de samenleving. De docenten zijn zelf digitaal vaardig en bieden hun studenten in het onderwijs de functionele en kritische digitale vaardigheden aan die zij nodig hebben voor hun leven en werk. De lerende ervaart een heldere verbinding tussen het geboden onderwijs en de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en in de samenleving.

De lerende ervaart de onderwijssector als een samenwerkend stelsel van instellingen die leven lang ontwikkelen gezamenlijk faciliteren. De resultaten (inclusief validatie daarvan) die de lerende behaalt, worden opgenomen in een persoonlijk overzicht. Dit leeroverzicht (dat ook een overzicht zou kunnen omvatten van actuele inschrijvingen en actuele leerrechten) is niet gebonden aan een instelling of opleiding, maar aan de lerende, en kan voor het leven lang ontwikkelen continue worden bijgehouden en bijgewerkt.

De onderwijsprofessional

Docenten(teams) zijn en blijven zowel inhoudelijk als pedagogisch-didactisch verantwoordelijk voor het ontwikkelen, vernieuwen en verzorgen van het onderwijs, en voor het begeleiden en coachen van lerenden. De kwaliteit van het onderwijs is in hun handen. Docenten(teams) ontwikkelen en vernieuwen daarom steeds het door hen geboden onderwijs. Hierbij kunnen ze zich baseren op kennis uit onderzoek en *best practices* die sectorbreed worden gedeeld. Community's van docenten en andere experts wisselen continue kennis uit over ontwikkelingen in het onderwijs, de arbeidsmarkt en de samenleving en gebruiken die in de onderwijspraktijk ten behoeve van het verzorgen van een hoogwaardig en actueel onderwijsaanbod.

Docenten worden ondersteund en kunnen gebruikmaken van mogelijkheden tot verdere professionalisering binnen en rondom de eigen instelling. De docenten krijgen daarbij via het Center for Teaching and Learning van

hun eigen instelling eenvoudig toegang tot het brede kennisnetwerk waar alle mbo-scholen, hogescholen en universiteiten bij zijn aangesloten en aan kunnen bijdragen. Dit sluit aan op hun behoeften en biedt de kans voor de ontwikkeling van didactische vaardigheden die voorwaardelijk zijn voor het kunnen toepassen van digitale technologie in het onderwijs en om steeds weer digitale vaardigheden te ontwikkelen, in aansluiting op de ontwikkelingen in de arbeidsmarkt. Het gaat daarbij zowel om kennis van de digitalisering van de arbeidsmarkt en de samenleving, als om digitale vaardigheden die gebruikt kunnen worden voor het verzorgen van het onderwijs zelf. Deze kennis is effectief, omdat die in de praktijk van onderwijs, arbeidsmarkt en samenleving met alle betrokken publieke en private partijen is ontwikkeld.

Docenten(-teams) maken gebruik van betrouwbare ict-voorzieningen (integer en robuust, met inachtneming van publieke waarden) om het onderwijs en het leren van lerenden te ondersteunen. Om hun onderwijs te ontwerpen, aan te bieden of te verzorgen, ervaren docenten geen administratieve drempels bij het gebruik van de ict-voorzieningen.

Naast docenten zijn ook vele andere professionals onderdeel van de onderwijssector, bijvoorbeeld zij die zorgdragen voor de informatiehuishouding, onderwijsorganisatie of bibliotheekvoorzieningen. Ook deze collega's dragen bij aan samenwerkingen in de sector, die de basis leggen voor oplossingen die in de gehele sector gebruikt kunnen worden. Met hun werk dragen zij bij aan de instandhouding en verdere ontwikkeling van adaptief onderwijs dat wendbaar wordt georganiseerd, en gefaciliteerd wordt met betrouwbare ict-voorzieningen.

De instelling

De mbo-scholen, hogescholen en universiteiten zijn zelf verantwoordelijk voor zowel het onderwijs als de onderwijsorganisatie en de inrichting van processen van de eigen instelling.

Op basis van het werk dat is gedaan in de zogenaamde 'transformatiehub's' hebben de instellingen, vanuit hun eigen autonomie en verantwoordelijkheid, en passend bij hun publieke functie en collectieve verantwoordelijkheid, een krachtige vorm van samenwerking ontwikkeld. Deze samenwerking is zichtbaar verankerd in een sectorbrede kennisinfrastructuur en ict-infrastructuur. Elke instelling voor mbo, hbo en wo participeert op enige wijze in deze infrastructuren, en draagt bij aan de instandhouding ervan.

Elke instelling is in de gelegenheid onderbouwd gebruik te maken van de kennis die gezamenlijk is en wordt ontwikkeld. Binnen de eigen instelling is de werkwijze zodanig ingericht, dan wel aangepast, dat de aansluitingen binnen de sector soepel functioneren. De instellingseigen processen zijn afgestemd op de sectorbrede processen, waarmee wendbaarheid en adaptiviteit worden gefaciliteerd.

Elke instelling organiseert de ondersteuning en professionalisering van docenten en medewerkers op een wijze die passend is bij de cultuur en structuur van de eigen context. Daarbij sluit elke instelling aan bij het sectorbrede netwerk met nationaal ontwikkelde kennis. Op het gebied van kennisontwikkeling is zo sprake van een nationale kennisinfrastructuur die samenwerking en uitwisseling faciliteert en zich in die samenwerking steeds doorontwikkelt. Elke instelling heeft een Center for Teaching and Learning en trekt hierin op met andere instellingen. De Centers for Teaching and Learning leveren - als onderdeel van de sectorale kennisinfrastructuur - een actieve bijdrage aan de continue professionalisering van docenten.

Een dergelijke nationale infrastructuur is ook gerealiseerd ten behoeve van de ict-voorzieningen. Elke instelling in mbo, hbo en wo heeft de eigen ict-infrastructuur (op basis van standaarden) aangesloten op een sectorbrede infrastructuur, waarbinnen een veelheid aan collectieve voorzieningen geboden wordt, bijvoorbeeld rond identiteiten en uitwisseling van gegevens. Dit geheel fungeert als een veilige en soevereine nationale infrastructuur voor het mbo, hbo en wo, waarin het voldoen aan publieke waarden een belangrijke randvoorwaarde is. Instellingen maken hierbij gebruik van de (internationale) standaarden die de sector gezamenlijk heeft geaccepteerd. Dit verhoogt de veiligheid en kwaliteit van het stelsel omdat kwetsbaarheden in de afzonderlijke onderdelen afnemen en makkelijker samengewerkt kan worden op het gebied van cybersecurity. Afspraken over te gebruiken sectorbrede standaarden maken aanpassingen in de eigen instellingsprocessen eenvoudig te realiseren. Op deze wijze kunnen sneller en efficiënter samenwerkingsverbanden worden aangegaan dan voorheen. Nieuwe ontwikkelingen kunnen snel geïntegreerd

worden en (commerciële) marktspelers kunnen makkelijk aansluiten bij de sectorale infrastructuur. Samenwerking en uitwisseling met het po en het vo is eveneens eenvoudig, de sectoren gebruiken deels een gezamenlijke infrastructuur. Er kan ook eenvoudig op Europees niveau worden samengewerkt. Nederland vervult nog steeds de gidsfunctie op dit gebied.

Sector

Bestuurders van de instellingen sturen de eigen instelling zodanig dat de relatie van de instelling met het geheel van de sector steeds actief is. De sectorale infrastructuren voor kennis en ict zijn een gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle instellingen, met een specifieke verantwoordelijkheid van SURF voor realisatie en beheer van de ict-infrastructuur. Er zijn afspraken gemaakt over hoe de sectorale kennisinfrastructuur beheerd blijft. De sectorale infrastructuren functioneren als een vliegwiel dat continu werkt aan sectorbrede noodzakelijke ontwikkelingen, waarmee het onderwijs van hoge kwaliteit en passend bij de eisen van arbeidsmarkt en samenleving is en blijft.